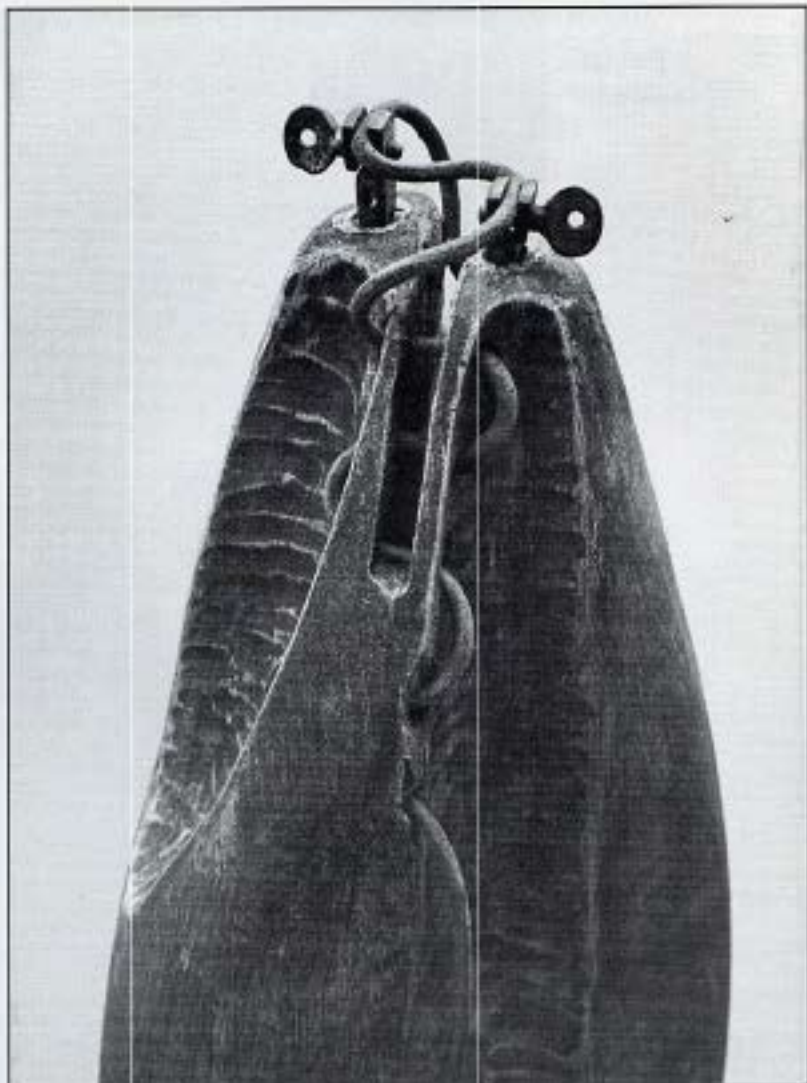

SPOLU A BEZ SEBE

PLASTIKY - OBJEKTY

Jana Křížová si začala ověřovat tvárné možnosti hmoty jako keramička a záhy dospěla k oné hranici, kdy se poměrně zřetelně ukázalo, že dokáže na jedné straně citlivě rozpoznávat možnosti svého naturelu i meze materiálu, který ji přitahoval, na straně druhé. Tak vznikaly útvary na pomezí "přírodních" a "umělých" obrysů, v nichž jakoby se opakovala cesta, kterou člověk procházel od počátků svých dějin, kdy se v jeho výtvorech prolínal kalich květiny, lastury, nádoby (pohár, kotlík, zvon, roh hojnosti) a symbolu. Přestup od "měkkého" materiálu ke dřevu, které dominuje v posledních objektech, se udál patrně dost logicky v momentě, kdy si autorka chtěla vyzkoušet, nakolik je schopna zvládnout odpor na první pohled méně

tvárné hmoty a vtisknout jí obrysy své představy. Paradoxně se ukázalo, že problémy se příliš neliší, ne snad proto, že by zde chybělo dané (tedy "hliněnost" hlíny či "dřevěnost" dřeva a případná neochota je respektovat), ale spíše proto, že smysl Janina hledání se pohybuje ve sféře, kde přírodní (až kosmologická) izomorfie dané přesahuje. A to navzdory zásahům, jimiž by mohl být materiál i znásilňován. Tak se autorka pohybuje na poměrně úzce vymezené škále ověřovaných archetypů: od **stély** (strom, sloup, figura, zbraň, záznam, znamení) k obecnějším izomorfním dynamicným silám: **vlna**, **blesk**, **spirála** (kořen, kost, ulita, pohyb věčnosti), **vertikála** a **horizontála**, **klid** a **pohyb**, s výraznou převahou útvarů "pronikajících" či "pronikavých" (Barevné myšlenky), leč neagresivních, nezraňujících. Objekty z posledního období (Spolu a bez sebe) se vyznačují jistým směřováním k syntéze (ale zároveň umožňují předpokládat další hledání): dominantní vertikála, experimenty s kombinací materiálů, které ovšem mají svou logiku (rozřatý kmen spojený "ženským" prvkem - vpleteným řemínkem), "posedlá" modř, pokoušející se popřít "banální" zbarvení dřeva, vzdalování, přibližování. Spojení vzdálených ohlasů čehosi hlubinně známého s bytostně současným hledáním činí plastiky - objekty Jany Křížové neobyčejně přitažlivými.

SPOLU A BEZ SEBE, 1994, detail
DŘEVO, KŮŽE, KOV

TOGETHER AND WITHOUT EACH OTHER, 1994, detail
WOOD, LEATHER, METAL
FOTO ZDENA KOČOVÁ